

Samarbejde på tværs af landet:

Ny alliance skal skabe øget opmærksomhed om tryksår

Tryksår efter rygmarvsskade er et stort problem. En række aktører på sundhedsområdet tager nu initiativ til en landsdækkende indsats, der skal skabe grundlag for bedre forebyggelse og behandling.

Næsten alle med en skade på rygmarven risikerer på et tidspunkt i livet at blive ramt af tryksår. En banal rød plet kan hurtigt udvikle sig til livstruende sår, hvis der ikke bliver grebet ind i tide. Det er alt for få opmærksomme på, mener en række aktører på sundhedsområdet. De er nu gået sammen i en landsdækkende alliance for at skabe mere opmærksomhed om tryksår hos personer med rygmarvsskade.

Systematik og sammenhæng

- Der er behov for mere fokus på, hvordan vi bedst forebygger og behandler tryksår. Et tilsyneladende overfladisk rødt mærke kan være et af de første tegn på en dyb og alvorlig vævsskade, og det er vigtig viden, der skal ud til både personale og personer med en skade på rygmarven, siger Knærke Søgaard, der er sygeplejerske, ph.d.-studerende på Odense Universitetshospital (OU) og formand for den nye tryksårsalliance. Tryksårsalliancen skal systematisk indsamle viden om omfanget af tryksår og patientforløb hos personer med rygmarvsskade i Danmark, herunder de socioøkonomiske konsekvenser. Der vil også blive sat fokus på, hvad der skal

til for at skabe større sammenhæng i forebyggelse og behandling på tværs af sektorer.

- En god, forebyggende indsats og behandling skal ske i et samarbejde mellem mange forskellige faggrupper, den ramte og de pårørende. Et velfungerende tværsektorielt og tværfagligt samarbejde er afgørende for, at vi kan nå hele vejen rundt om problemstillingen, siger Knærke Søgaard.

Den røde plet skal tages alvorligt

Bente Ovesen er en af RYKs repræsentanter i tryksårsalliancen. Hun har erfaret på egen krop, hvad det vil sige, hvis et tryksår ikke bliver behandlet i tide. - Jeg mener, der bliver sat alt for sent ind. Man er nødt til at tage den røde plet alvorligt. Det gælder den, der får såret, og det gælder systemet. Hvis man tager det alvorligt og får den hjælp, man skal bruge, så behøver man ikke at se frem mod årelange forløb. Med en professionel og helhedsorienteret procedure ved behandlingen af et begyndende sår ville en måned i sengen være nok. Knærke Søgaard supplerer:

- Der er for lidt opmærksomhed på forebyggelse og tidlig indsats. Når den røde plet opdages, bliver den ofte ikke taget alvorligt nok, og relevant behandling iværksættes alt for sent. Der er mange eksempler på, at der er for langt fra borgeren til specialiseret sårbehandling, når et dybt tryksår opstår. Alle gode kræfter og forskellige fagligheder må i spil, så vi kan spare den enkelte for mange lidelser.

- Personer med rygmarvsskade er i meget høj risiko for at udvikle tryksår, fordi de fleste tilbringer mange timer i siddende stilling, siger sygeplejerske Knærke Søgaard, der er formand for den nye tryksårsalliance.

Bente Ovesen måtte i flere år kæmpe med et tryksår, der udviklede sig til at blive dybt og alvorligt, fordi det ikke blev behandlet i tide. Hun er repræsentant for RYK i tryksårsalliancen.

Vidensdeling skal bane vejen

En stor del af koordineringen mellem de mange aktører på området vil blive varetaget af de to videnscentre inden for neurorehabilitering i henholdsvis Øst- og Vestdanmark. Her glæder man sig til at gå i gang med opgaven.

- Vi kommer til at lægge stor vægt på vidensdeling, sparring og samarbejde. Deltagerne har forskellig baggrund, og det er en stor styrke for allianceen, da det giver et stærkt kontaktnet og gode muligheder for at nå succesfuldt ud med budskaberne, siger David Jonsson fra Videnscenter for Neurorehabilitering (VNR). Lene Bastrup Jørgensen fra Vestdansk Videnscenter for Neurorehabilitering (ViC) understreger, at videnscentrene vil medvirke til, at indsigt og viden om tryk-

Tekst: Mette Berg og Maria Stove / Foto: Maria Stove, Kent Bovin og Randi Steensgaard

Nogle af allianceens medlemmer ved et forårsmøde i Aarhus, der blev afholdt med både fysisk (foto) og online-deltagelse. Fra venstre og rundt: Bente Ovesen fra RYK, Line Trine Dalsgaard fra Specialhospitalet, Lene Bastrup Jørgensen fra ViC og VCR, Knærke Søgaard fra OU samt Mikkel Bundgaard og Viggo Rasmussen, begge fra RYK.

sår kan komme ud på tværs af sektorer og fag.

- Det vigtigste er en national og tværsektoriel indsats, hvor vi trækker på hinandens erfaringer. Vi vil inddrage nationale parter, der arbejder med sårproblematikker og være opmærksomme på, at det har et tværsektorielt sigte. Vi har brug for en systematisk, politisk og faglig indsats.

Vi skal nedbryde håbløsheden

Bente Ovesen er glad for, at brugerne også er med i allianceen.

- Det er et stort skridt i den rigtige retning med et tryksårssamarbejde på tværs af sundhedsområdet. Vi har brug for forskellige perspektiver på problematikken og for håb. Lige nu er tryksår noget af det, man frygter allermost som rygmarvsskadede. Noget, alle helst vil lukke øjnene for. Vi skal nedbryde håbløsheden og katastrofetankerne om det at få et sår og have løsningerne frem i lyset, så vi kan opretholde gejsten hos personer med en skade på rygmarven.

Her ses nogle af allianceens medlemmer, da de mødtes i foråret til en konference om fremtidens neurorehabilitering arrangeret af Videnscenter for Neurorehabilitering. Fra venstre: David Jonsson fra VNR, Fin Biering-Sørensen og Charlotte Wetterstein Gervø fra AfR, Lene Bastrup Jørgensen fra ViC og VCR og Randi Steensgaard fra Specialhospitalet. Forrest: Birgitte Bjørkman fra RYK.

Tryksårsalliancen

Tryksårsalliancen er et nyt samarbejde, der sætter fokus på og fremmer den tværfaglige og tværsektorielle indsats til forebyggelse, behandling og rehabilitering af tryksår hos personer med rygmarvsskade.

Tryksårsalliancen består på nuværende tidspunkt af repræsentanter fra Odense Universitetshospital (OU), Afdeling for Rygmarvsskader (AfR), Vestdansk Center for Rygmarvsskade (VCR), Specialhospitalet, Videnscenter for Neurorehabilitering (VNR), Vestdansk Videnscenter for Neurorehabilitering (ViC) og RYK - Rygmarvsskadede i Danmark (RYK). Der kommer løbende flere til.